

Становище

от доц. д-р Стела Константинова Ангова, УНСС, катедра „Медии и обществени комуникации“

Относно материалите, представени за присъждане на ОНС „доктор“, от Диана Валериева Върголова, докторант към катедра „Романистика“, Факултет по класически и нови филологии, СУ „Св. Климент Охридски“ научно направление шифър: 2.1. Филология (Италианско езикознание), специалност Италианска филология

Тема на дисертацията

DIGITO ERGO SUM

(Лингвистичен и антропологичен поглед към езика на италиански емигрантски блогове и писането на блог като социална практика)

Представеният за становище дисертационен труд е с обем 219 страници и се съпровожда от автореферат (30 с.). Съдържанието на дисертацията се състои от увод, четири глави, заключение, библиография, приложение с тесния корпус на изследване на дисков носител. Авторката има широк поглед върху библиографските източници по темата - посочила е 169 заглавия на италиански, английски и български език.

Дисертацията е посветена на темата за блоговете като нов вид социална практика, а аналитичната рамка е стеснена до италианските емигрантски блогове.

Темата е актуална, защото много автори считат, че блоговете са се утвърдили като влиятелни комуникационни канали с разнообразна аудитория, които разпространяват алтернативни гледни точки. Те отдавна надскочиха жанра „личен дневник“ – тайно монологично съдържание, за да се превърнат в модерни социални медии, които осигуряват среда за динамични практики. Наблюдава се интересна трансформация в личното споделяне благодарение на интернет и технологиите – блоговете носят характеристиките на среда за споделяне на лични преживявания, но в същото време те са диалогични и търсят своята аудитория. Така блоговете започнаха да се ситуират като платформа за разговор с различни виртуални общности, пространство за авторство и заявяване на идентичност, осигуряват възможност за онлайн социализация на маргинализирани групи и такива със специални потребности, разширяват сферата на

журналистиката. Т.е., спокойно може да бъдат разглеждани като на технологии за комуникация и като ресурси за социално действие.

В научната литература съществува достатъчен обем изследвания относно блоговете, например по отношение употребата и въздействието на блоговете, мотивацията и навиците при писане на блог, релацията блогове – журналистика, конкретни практики (например блогове за политика), блоговете като част от вътрешната или външната организационна комуникация (корпоративен блог), канали за експертна комуникация и управление на личните знания (академични блогове). В труда на Върголова откриваме различен изследователски поглед – локалното значение на писането на блог като комуникативен акт и като социална практика, значението на езиковите явления и функциите на писането на блог, свързани с представянето на себе си и динамиките на идентичността. Този поглед на докторанта е интересен и иновативен, тъй като повечето изследователи по темата за блоговете като социална практика ги разглеждат като допълнително средство за образование.

Дисертацията притежава ясна структура. Отлично са изведени предмет и обект на изследването, ясно са синтезирани целите и задачите, конкретизирани са 3 хипотези като изходна точка на работата.

Първа глава разглежда научните парадигми и поставя методологическата рамка. Използван е интердисциплинарен подход при изясняване на проблематиката. Авторът се е спрял на анализ на дискурса и антропологията на езика и писането. Лингвистичното търсене е съсредоточено върху езиковите тенденции, срещани в блоговете, и върху това как е конструирано значението на текста, а антропологическият подход е използван за разкриване на смисъла на практиката на писане на блог в контекста на съвременността и функциите на личното писане (с. 10). В тази глава е въведен терминът „егодокументи“, който, макар да е факт от 50-те години на 20 в., тук намира своето актуално място чрез връзката разказване на житейски истории – създаване на личен блог. Също – анализът на езика и практиката са стъпили върху всепризнатата формула (Ласуел, 1948) (с. 31), което указва върху способността на автора да прилага утвърдени концепции към съвременността. В тази глава е изяснено и едно сравнително ново научно поле – дигиталната антропология, или още дигитална етнография, за да оформи цялостния изглед на теоретичната рамка и понятийния апарат.

Във Втора глава е позиционирана контекстуалната рамка, като коректно са посочени основните начини да се разглежда глобалната мрежа: 1) като пространство, където културата се създава и променя, и 2) като културен артефакт, продукт на човешка дейност (с. 36), като се приемат за валидни и двете перспективи. Факт е, че „култура“, „културен“ са ключови, когато се дефинира навлизането и влиянието на интернет. В подкрепа на това твърдение ще цитирам няколко автори – „култура, доминирана от медии и информационни продукти с техните знаци, символи и значения“ (Ян ван Дайк), култура на ремикса (Л. Манович), култура на конвергенцията (Х. Дженкинс), култура на хиперобраза и хипертекста (С. Лаш).

Друго важно твърдение в тази глава засяга промяната на една от парадигмите в комуникационната наука, което тук е формулирано като размиване на силно изразената и доскоро смятана за естествена разлика между читател и автор. Действително, ясните преди граници източник-получател, след интернет показват трансфер на ролята и преминаването на аудиторията от пасивен потребител на съдържание в активен инициатор на комуникативен акт; както и активният създател на съдържание (източникът) – в активен потребител. Нататък в главата са посочени основните характеристики на блоговете, жанровете им разновидности по различни критерии (типологизация според употреба, съдържание, авторство), за да бъдат изяснени особеностите на италианската блогосфера и емигрантската общност от блогове на италиански език. Основният корпус от изследвани блогове е представен на фона на обяснението за италианската емиграция и тук съм съгласна с извода, че до днес „митологията за емигранта се поддържа в значими социални наративи, като филми и книги (с. 56). В тази глава са проследени хронологично комуникационни теории – на Шенън и Уивър, Якобсон и др.

Трета глава е съсредоточена върху езика на блоговете като културен ресурс. Разгледани са следните параметри като влияещи върху езика на блоговете: „особеностите на писането на блог като комуникативен акт; ситуирането на езика на блоговете в опозицията на писмен и говорим език; канал на комуникация или какво е влиянието на технологията във вида комуникация; специфични езикови конструкции и явления в анализирани блогове, както такива, характерни за вербалната, така и такива, характерни за визуалната част на мултимодалния текст; тематиките и съдържанието“ (с. 61). Осъществено е интересно наблюдение, че „старите блогове изобилстват от прекомерни и натрапващи се статични или динамични изображения, в

преекспонираните цветове, които затрудняват четенето. Новите блогове са доста позчистени и употребата на образите е с цел да предаде определена визия за това каква е целта на блога или какъв човек го пише“ (с. 92). Верен е изводът, че „писането на дневник, освен другите си различни функции, служи и за деконструиране и реконструиране на усещането за реалност и за себе си и за предефиниране на идентичността в определен контекст“ (с. 154), което е и препратка към някои идеи за ролевите модели на аудиторията в интернет.

Четвърта глава се спира върху писането на блогове като социална практика. Важните теми тук са – писането като публична и лична практика, писането като контролиран терен за преосмисляне и предоговоряне на идентичността, обособяване на специфични виртуални общности като среда за подкрепа, създаване на памет за себе си, конструиране на образ. Тук е направен анализ на корпуса от блогове по различни параметри – функцията на писането (себеизразяване, комуникация, рефлексия, запазване на времето и удоволствието от писането), динамики на идентичността и писането, Диалогичното Аз и т.н.

Вместо критични бележки, бих желала за отправя препоръка за следващи изследвания – анализ на емигрантските блогове като етнически медии и преместване на фокуса и върху чисто медийни признаци – съдържание (в случая – потребителски генерирано съдържание), дистрибуция, аудитория, създаване на общности, въздействие, като по този начин ще бъдат разширени социалните практики в блогосферата.

Вземайки под внимание актуалното звучене на труда, научната иновативност, модерния интердисциплинарен подход, както и посочените приноси, препоръчвам на Диана Валериева Върголова да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“.

10.02.2017

доц. д-р Ст. Ангова

